

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Adresa poștală: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Adresa telegrafică: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Adresa telefonică: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Adresa telegrafică: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Adresa telefonică: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

"Gazeta" este în vânzare și
 Abonamente pentru Austro-Ungaria.
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 3 franci.
 Se primumă la toate oficiile
 poștale din țară și din afară
 și la ad. colectorilor.
 Abonamentul pentru Brașov
 a administrațiunii, piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30 etagiul
 I.: pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
 3 fl. Un exemplar 6 cr. v. a.
 sau 15 bani. Atât abonamen-
 tele cât și inserțiunile sunt
 a se plăti înainte.

Nr. 250.

Brașov, Vineri, 12 (24) Noemvre

1893.

Ilustrarea nisuițelor maghiare.

Brașov, 11 Noemvre v.

Urmărind desbaterile dietei un-
 gurești asupra bugetului cultelor
 și instrucțiunii publice, cetitorul
 este preocupat, care se interesează de
 vortea popoarelor acestui stat, tre-
 buie să primescă impresiunile cele
 mai stranie și dureroase.

Totă vorbesc de un timp în-
 coce unele foile guvernamentale de
 măsurile, ce ar trebui să se ia pen-
 tru rezolvarea chestiunii române și
 în genere pentru a pune stavilă ne-
 mulțumirii naționalităților. D'alde
 Jancso și alții vin cu propuneri
 pentru această rezolvare. Și într'aceea,
 acolo unde vorbesc cifrele, cari nu
 lasă nici o îndoială în caracterul și
 rezultatele acțiunii guvernului, în
 grava chestiune, că cum și în ce
 chip sprijinesc statul din visten-
 ția sa dezvoltarea popoarelor pe te-
 renul cultelor și instrucțiunii pu-
 blice, iese de-odată la lumină, că po-
 litica guvernului unghuresc culmi-
 neză numai în tendința hotărâtă și
 exclusivă de a promova maghiarisa-
 rea și că nimic nu face și nu în-
 treprinde pe acel vast teren de
 dezvoltare, ce n'ar avea menirea de
 a sprijini acțiunea lui de desnațio-
 nalizarea cu mijlocele statului.

Pe la 1869 și în anii următori
 se dicea, că li s'a lăsat un câmp
 larg de dezvoltare naționalităților
 nemaghiare pe terenul bisericesc
 și școlar și se pretindea, că acuma
 pot fi mulțumite, fiind astfel des-
 păgubite pentru drepturile politice,
 ce au trebuit să le cedeze—se n'țe-
 lege numai forțate fiind—statului
 unghuresc.

Ce s'a ales din acesta pretinsă
 autonomie bisericescă și școlară?
 Au ajuns lucrurile acolo, că mul-
 tele milioane luate din contribuți-
 unele întregii populații cu scopul
 de a se folosi pentru trebuințele ei
 în ale cultelor și instrucțiunii pu-
 blice, nu se folosesc de fapt de-
 că numai pentru lățirea limbei și

promovarea culturii maghiare pre-
 cum și a nisuițelor de maghia-
 risare.

Din raportul al 22-lea al
 ministrului de instrucțiune publică
 asupra stării învățământului în anul
 școlar 1891/92 și 1892/3 rezultă
 în mod neîndoios, că întreg bu-
 getul s'a folosit exclusiv numai
 pentru scopuri de cultură maghiare,
 pentru înființarea de școle prepa-
 randii și asiluri de copii maghiare.

Opoziționali unghuri, se înțelege,
 nu s'au mulțumit cu lucrarea și stă-
 ruințele d-lui Csaky. Li-se pare ori-
 bil, că în 214 comune nu există
 nici o școală populară, și că copiii
 din 1757 comune sunt siliți a merge
 în comunele învecinate, spre a cer-
 ceta școlile de acolo și se întreabă:
 cum se vor pute face progrese cu
 privire la învățarea limbei maghiare
 în ținuturile poliglote, dacă există o
 lipsă așa mare de școle?

Guvernamentalii la rândul lor
 laudă prevederea, diligența și zelul
 ministrului Csaky, care cu mijlocele
 de cari dispune a făcut după ei lu-
 cruri mari. Și în ce consistă acest
 „merit“ al lui decât nu în ten-
 dința și nisuița de a împiedeca
 cultura națională a popoarelor ne-
 maghiare, făcându-se progrese nu
 numai interesele de supremația a lim-
 bei și a culturii unghuresc?

Dér în punctul acesta sunt
 una și nedespărțiți Ungurii guverna-
 mentali și opoziționali și deosebirea
 este numai, că cei din urmă fac
 mai mare gălăgie și sunt mai sin-
 ceri în espunerea scopurilor și as-
 pirațiilor lor șoviniste, decât
 cei dintâi.

Așa și cu ocaziunea desbaterii
 de Lună și Marți opoziționali au
 fost aceia, cari au formulat ten-
 dințele și aspirațiunile maghiarismu-
 lui violent și, ceea ce este foarte
 caracteristic, n'au dat de altă con-
 tradiție, decât cel mult de asi-
 gurarea, că încă nu sunt destui
 bani, ca să se facă de pildă minu-
 tile, ce le cere deputatul Mada-

rasz „pentru a se pune odată temei
 la o instrucțiune populară adevărată
 națională-maghiară“.

Madarasz ceru numai bagate-
 lul de una sută milioane florini pen-
 tru scopul acesta. Adecă dorința
 lui este să se facă un asemenea
 împrumut pe spinarea noastră, ca
 cu el să se înființeze pretutindeni
 școle și kisedovuri unghuresc.

Dieta îl ascultă cu plăcere,
 simțind toți patrioții din sinul ei
 numai părerea de rău, că propune-
 rea lui Madarasz nu se poate ese-
 cuta din cauze financiare!

Și apoi tot se mai vorbește de
 mulțumirea naționalităților. Nu
 este aceasta o adevărată bătaie de
 joc?

Dér nu s'au putut stăpâni o-
 poziționali de a aduce în discuțiune
 și chestiunea regulării congruei și a
 autonomiei catolice, accentuându în
 deosebi, că această regulare este ur-
 gentă, mai ales față cu precții greco-
 catolice, pentru că ea oferă un mij-
 loc de a combate în sinul lor
 pretinsele nisuițe contrare statului.
 Ba unul din vorbitori ceru să fie
 subvenționată și preoțimea protes-
 tantă slovacă din Ungaria de nord,
 căci „prin aceasta s'ar pute combate
 mai cu efect panslavismul.“

D-l Csaky spre a mulcomi pe
 patrioții din stânga se și grăbi a
 promite regularea congruei și a au-
 tonomiei catolice și, deși împăr-
 șim și noi părerea foicei apponyiste,
 care dice, că va trece încă multă
 apă pe Dunăre în jos până se vor
 realiza aceste două reforme, totuși
 putem să constatăm mai pre sus
 de or-ice îndoială consimțământul
 ministrului cu tendințele dușmănoase
 ale opozițiunii.

De aceea, că Polonyi a urgit
 desființarea școlilor confesionale,
 „cari ar fi numai nisece pepiniere
 pentru nisuițele anti-naționale și
 trădătoare de patriă“ nici că mai
 vorbim. Cuvintele lui, cari au pē-
 truns toate inimile șoviniste fără
 deosebire de partidă, sunt ilustra-

țiunea cea mai potrivită la capitlul
 despre liniștirea și mulțumirea na-
 ționalităților variată în timpul
 diu urmă de d-l Hieronymi și de
 organele lui!

CRONICA POLITICĂ

— 11 (23) Noemvre.

Noul ministeriu coalizat din Aus-
 tria pune toate în mișcare spre a-și câștiga
 aderenți. Polonii mai ales își dau multă
 silință de a câștiga pe Ruteni. Se și anunță
 acuma din Galiția, că în urma intervenirii
 guvernatorului Badeni, sunt gata de a se
 alătura coalițiunii. Prețul pentru care s'a
 făcut acest pact este mandatul dela
 Zolkiew, ce l'au dat Polonii înderți Ru-
 șilor. — Eftină împăcare, ce nu pre ser-
 vesce spre onora inteligenței Rutenilor
 galițiani, dér se mișcă și în sinul lor și
 se ridică opoziția foarte riguroasă, care va
 face front față cu supremația polonă și
 slăbănogii oportuniști ruteni. — Italianii
 din Dalmația vedându, că curentul merge
 érași în contra Slavilor, se bucură și au
 fost între cei dintâi, cari au adus oma-
 giul noului ministeriu, și e foarte caracteris-
 tic, că salutările lor sunt adresate de-a
 dreptul ministrului Plener.

In ședința dela 21 Noemvre a came-
 rei deputaților din Franca, președintele
 d. Casimir Périer a pronunțat o alocuțiune,
 în care amintese, că primind pe trimișii
 Rusiei, Franca a avut o singură gândire,
 un singur suflet. Acestă afirmare de o
 mare unire morală impune datoria de a sa-
 crifica patriei certurile sterpe și revoltele
 personale (aplaude). In urmă d. Dupuy a
 citit declarația ministerială, dicendu, că în
 alegerile făcute de curend țera s'a pro-
 nunțat pentru o politică practică, înlătu-
 rând chestiunile iritante și discuțiunile teo-
 retice. Vom combate revisuirea Constitu-
 tuțiunii, despărțirea biserice de stat și
 schimbarea modului de scrutiniu. Vom
 respinge doctrinele, cari pretind a subs-
 titui tirania anonimă a statului inițiativei
 individuale și liberei asociațiuni. Vom
 împiedeca cu energiă ori ce încercare de agi-
 tațiune séu disordine și ori ce tendințe in-
 ernaționale. Guvernul va încerca să li-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Nevasta judecătorului.

Narațiune, de H. Mielke.
 (Fine.)

Se făcuse dimineță, judecătorul nu
 dormise totă noptea, fiind sguduit de
 zgomot torturătoare, dér totuși nici acesta
 nu întorsătură a lucrurilor nu încovoia
 pe bărbatul sever. Nu, nu, mai bine ne-
 fericit, decât fără onore și conștiință!
 Acum medicul intră în odaia.

„Îți gratulez, un băiețel de tot
 dragă! Dér stai nu ți-e iertat să in-
 ti, nici-decum în odaia nevastei d-tale!
 Or-ice iritație ar fi pentru ea venin
 mortor. Este ceva în starea ei, ce —
 trebuie să ți-o mărturisesc — mă face să
 conchid la un pericol serios. Trebuie
 să băgam de seamă și să fim cu precau-
 țione.“

Așa-dér ea îi dăruise și aceea, ce fu-
 dese dorința lui cea mai ferbinte. Acum ea
 avea slăbită în puteri, luptându pōte cu

frigurile, decât nu chiar cu mōrtea, pe pa-
 tul ei, și el, soțul ei, se purta cu gân-
 dul de-a respinge dela sine pe nenorocita
 — ba nu numai de-a se despărți de ea,
 ci de-a o espune disprețului și rușinei pu-
 blice numai ca să se facă dreptate pe pământ
 și ca el să nu vedă întotdeauna
 înaintea ochilor săi spirituali pe unul
 dintre rătăciții și nenorocii acestei lumi,
 sculându-se de pe banca acusaților și ri-
 dicându mâna în contra lui cu teribilul
 cuvânt: „Nu ești vrednic să mă con-
 damni!“

El simția, că puterea lui de resis-
 tență se sdrobise și că-l încunjura ceva
 ca o umbră a unei fapte teribile sinistre.

I-se aduse o scrisore. Ea venia dela
 d-l Helbing, care-i scria cu multă poli-
 teț, că va renunța de-a face ori-ce ar-
 tare, decât d-l judecător s'ar îndupleca
 de-a acoperi paguba conform socotelei
 alăturate. Tot-odată asigură, că va păstra
 despre toate cele petrecute cea mai perfectă
 tăcere, pentru ca d-l judecător să vedă
 că are de-a face c-un om de omenie.

Era acesta un ofert, care putea să-i
 inspire numai stimă deosebită față cu ne-
 guțătorul. Era așa de simplu — n'avea
 decât să plătescă acea socotelă și toate
 erau aplanate.

El nu mai șovăi, luă banii dintr'o
 cassetă, îi băgă într'o cuvertă, adause că-
 teva cuvinte de mulțămire și îndată tri-
 mise banii printr'un servitor la adresă.

Erau acum într'adevăr toate aplanate?
 Nu rămase încă cea mai grea parte, care
 tocmai silea pe soț să fie judecătoru asu-
 pra nevastei sale? La acesta se alătură
 grija de aflarea ei — i-se spusese, că ea
 zace într'o stare cu totul apatică.

Medicul veni érași. Espresiunea feței
 sale deveni însă și mai seriosă, când în-
 cepu a vorbi cu judecătorul.

„Trebuie, durere, să ți-o spun pe
 față — pregătesce-te pentru cazul cel
 mai rău. Voiu rămâne aicea înainte de
 ameli.“

El voia să părăsesc érași odaia,
 dér judecătorul îl rețin. Ceea ce îl tor-
 tura atât de cumplit trebuia să iasă acum

afară. El stima pe medicul ca om și ca
 bărbat al științei, și astfel nu mai avea
 în durerea torturătoare a acestei ore nici
 un scrupul, de a-i spune tot.

„Nu mă pot decide“, termină el ra-
 portul său scurt și grăbit, „de-a crede
 într'o rătăcire spirituală a femeii mele.
 Asemeni casuri mi-s'au ivit ca jurist mai
 mult decât odată și nici noi juriști, nici
 medicii specialiști n'am putut constata în
 toate aceste casuri vre-o turburare a spiri-
 tului persoanelor respective. Dér te-aș
 ruga să ai amiciția, de a-mi spune pă-
 rerea d-tale cinstită și sinceră asupra acestui
 lucru.“

Medicul îl privi drept în ochi și
 dedu apoi ușor din cap. „Și așa-dér d-ta
 ca judecător ai fi condamnat pe nevasta
 d-tale?“

„Da“, răspuse judecătorul cu voce
 slabă și răsuflând greu. „Dér te rog de
 părerea d-tale, iubite doctore. Nu vreau
 mângăere, vreau adevăr, căci adevărul
 stă încă mai pre sus decât dreptatea,

niștăscă spiritele și unitatea morală va apăra în mod hotărâtor ordinea publică. Nu va primi de prietini și aliați pe acei ce nu vor admite respectul sufragiului universal, respectul proprietății private și industriale și libertății muncii. În afară va menține apărarea drepturilor Franței și grija relațiilor sale internaționale, conservarea domeniului francez și productivitatea sa prin încurajarea inițiativei private. Declarațiunea termină zicând, că Franța știe, ce datorește Republicei, care a pus-o în primul rang al națiunilor, care a făcut-o destul de tare, ca să vorbească de pace într-un mod sincer, care i-a dat, după o scurtă isolare, simpatii, ale căror caractere au fost precizate prin neuitatele serbării din Octombrie. D. Dupuy a cerut Camerii, ca să spuie într-un mod clar și fără întârziere, dacă cabinetul are încrederea ei.

Congruă și autonomie.

În ședința dela 21 Noemvrie a dietei ungurești deputatul conte Csaky Kálmán a așternut dietei următorul proiect de rezoluțiune scrisă de 60 de deputați ai partidei liberale:

„Proiect de rezoluțiune: Camera invită pe ministrul de culte și instrucțiune în cercul său de influență, să promoveze cât se poate regularea congruei pentru parohii și capelanii romano și greco-catolici“.

Luând cuvântul Polonyi Geza și referitor la Congruă și autonomia catolică următoarele:

Până când nu va fi regulată autonomia romano-catolică, adevărată pace religioasă nu va fi în Ungaria. Rezolvarea cestiunii acestei autonomii, este condiția păcii dintre confesiuni.

Salut cu bucurie proiectul de rezoluțiune al contelui Coloman Csaky, care cerând regularea Congruiei, țintesc să pună capăt stărilor de lucruri rușinoase de până acum; eu însă nu cred, că Congruia s'ar putea regula, fără de a se rezolva cestiunea autonomiei catolice. De aceea eu ceru cu totu prețului autonomia; în privința aceasta nu mă tem nici de cele mai radicale mijloce, și mai preferu secularizarea, decât stările de aji fără autonomie.

Cu cestiunea Congruiei se ocupă și „Egyetértés“ în primul său dela 22 Nov. După ce dă o schiță generală a stărilor din parohiile romano-catolice din Ungaria, foia kossuthistă, se ocupă și de starea materială a preoților noastre greco-catolice din Ardeal, pe care o prezintă în colorii foarte triste,—apoi dă:

„Este lucru știut, că în ținuturile locuite de naționalități, canalurile agitațiunii contrare statului le formează, în mare parte preoțimea subalternă. Agitatorii orbi cutezători numai cu ajutorul preoțimei își propagă învățăturile lor stricicioase în mijlocul poporului credul. Mai ales miseria strigătoare este aceea, care îndemnează pe această preoțime să servescă de mijloc ac-

modat pentru agitațiunea contrară statului. Nu într-atâta principiile mai înalte politice, pe cari mare parte nici nu le pricepu, sunt acele, cari duc pe preoții miseri ai ținuturilor locuite de naționalități la activitate politică dezastruoasă și la o demagogie agitatorică pasionată, și mai mult amărăciunea provenită din lupta cu miseria și speranța de-a ajunge la o stare materială mai bună este, care îi împinge în căile luptei contra statului. Dacă ei n'ar fi așa de săraci, de siguri, că n'ar fi atâta de accesibili pentru învățăturile, cari și pentru ei pun în prospectul viitorii mai suportabil“.

După ce foia ungurească aruncă în față preoțimei noastre această insultă arușinată și după ce urgităz regularea congruei; dă:

„Mari interese ale statului și națiunii sunt legate de aceea, ca preoțimea catolică subalternă să poată trăi, de-o parte cu abnegația credincioasă pentru misiunea ei culturală, și de altă parte, miseria să n'olunge în arentul, care învață nepatriotismul“.

Credem, că o de prisos a mai insista asupra momentelor relevante de „Egyetértés“ în cestiunea Congruiei, cunoscută fiind în de-ajuns marea pericolitate-lu involve în sine această „îmbunătățire“ a stărei preoțimei noastre.

SCRIRILE ȚILEI.

— 11 (25) Noemvrie.

De la adunarea Asociațiunii. În rapoartele șite în diare despre Asociațiunea s'a strecurat, precum ni-se raportează, un neadevăr, capabil de a încera opiniunea publică și a o face să credă, că lupul cu perul își schimbă și naravul. Dér nu e așa. Când a fost neînțelegerea cu viceșpanul pentru discursul vicepreședintelui și pentru disertațiunea, Dr. Pușcariu i-a spus apriat, că vorbirea nu o dă nimemui, de-orece acesta ar deroga autorității presidiale. Ciocan însă nu numai că nu a capacitate pe viceșpanul, dér nici n'a încercat de a-l capacita. Din contră, a stată de vice-președinte să i dea lui (Ciocanului) vorbirea și disertațiunile să le comunice el cu viceșpanul, ceea ce însă prin intervenirea d-lui Cosma, s'a arătat de prisos.

— o —

Alegeri de deputați congresuali pentru noul period de trei ani, început deja la 1 Octomvrie v. c., sunt fixate în archidieceza gr. or. pentru următoarele țile: Joi în 2 Decemvrie v. c. alegerile celor 10 deputați din cler; Duminecă în 5 Decemvrie v. c. alegerea celor 20 de deputați mireni în sinodele parohiale, — ținerea acestor sinode însă este a se publica în biserică cu 8 țile mai înainte. În fine pentru întrunirea colegilor de scrutin este fixată ziua de Duminecă, 12 Decemvrie v. c.

— o —

Academia Română comunică următo-

rele: Delegațiunea Academiei, primind multiple întrebări asupra institutului dela Măgurele; aduce la cunoștință publică, că transformarea radicală și mărirea castelului Măgurele; în vederea noiei sale destinațiuni, în scopul de a servi pentru un institut de fete române serece, conform testamentului răposatului Ionuț Oteteleșeanu, este terminată, precum și instalațiunea interioră și mobilarea, astfel încât d'isul institutului ar fi putut începe a funcționa chiar în acest an școlar. În vedere însă, că zidurile clădirii nu sunt bine uscate, că lacul din parc, foarte apropiat de castel nu este încă secat, pentru că lucrările au fost întârziate de numărusele isvore ce s'au ivit. În vederea acestor împrejurări și că anul școlar este foarte înaintat, comisiunea numită de Academia Română pentru administrarea acelei așezămăntu a hotărât a amana deschiderea institutului la viitorul an școlar 1894.

— o —

Falimentele din Sibiu; despre cari am amintit în numărul nostru de Miercuri, au mai provocat alte două falimente, ale lui Markovats și Nuridsau. Pagubele se evaluează, până acum, la 1,200 000 fl. Falimentele au pricinuit în Sibiu, o panică, ce nu se poate descrie.

— o —

Inaugurarea gimnasiunii din Buzeu. La 9 Novembre v. a fost inaugurată în Buzeu noul local al gimnasiunii, la care a luat parte și d-lu Tache Ionescu, ministrul instrucțiunii. Acest gimnasiu poartă numele de „Alexandru Hașdeu“ și datează mai bine de 20 ani. Noua clădire este una din cele mai frumoase din Buzeu. Gimnasiul posedă o bibliotecă de peste 3000 de volume și este deschisă publicului cu începere dela 11 M. e., mai posedă apoi o colecție completă de aparate fizice. D-lu B. P. Hașdeu n'a putut asista la inaugurare, fiind bolnav. A ținut discurs d-lu Iorgulescu, locțiitor de director, la care a răspuns d-lu ministru al instrucțiunii, după care apoi au vizitat clasele gimnasiunii, biblioteca, sala de gimnastică etc.

— o —

Din Ploști primim încunoscințarea, că d-nii N. L. Senius și B. B. Balcaș, după o activitate de 17, resp. 18 ani în binecunoscută și mare casă comercială a d-lor Frațu Stănescu, au deschis cu ziua de 30 Octomvrie v. c. în piața din Ploști o afacere în aceeași branșă, cuprinzând brașovenă, manufactură, coloniale și ferărie, en gros și en detal, sub firma socială: Senius, Balcaș & Cie.

— x —

Germanii în Rusia. Știm, că guvernul rusesc a luat măsuri apăsătoare în contra Germanilor din părțile de miază și apus ale Rusiei. La urma acestor măsuri, Germanii nu se gândesc a părăsi Rusia, ei trec mai departe spre răsăritul Rusiei ca să facă aici nouă colonii. Foile din Odesa anunță, că imputerniciii colonilor germane au plecat în guvernământul

Orenburg spre a cumpăra aici pământuri. Germanii au aflat la cursul inferior al râului Volga, unde locuiesc nomadii, Calmucii și Chirghizii, că pot cumpăra dela ei multe mii de desjetine de pământ, o desjetină eu 20—40 ruble.

— o —

Scolile în Rusia. După statistica cea mai nouă publicată de ministrul de instrucțiune, școlile naționale rusești, în care în tote se învață și meseriile, sunt 1530 la număr.

— o —

Un stabiliment grandios în București. Aflăm, că neobostul și întreprindătorul nostru conațional I. Mihalcea din București a făcut să se construească în anul acesta pe locul hotelului Gabroveni vechi din strada Gabroveni un mare stabiliment, care va servi ca hotel. Are una sută camere modernă meclate, cu băi, cu restaurant, berărie, cafeenea etc. și în felul cum e, este unul edificiu de gospodărie în București. Dumineca viitoare în 14 (26) Noemvrie v. c. la 5 ore seara va fi inaugurarea acestui grandios hotel. Felicităm pe d-lu Mihalcea pentru această frumoasă, folositoare și națională întreprindere și îi dorim sincer cel mai strălucit succes.

— x —

In gimnasiunii din Beiuș s'a ținut la 19 și 20 Noemvrie 1893 st. n., cu ocaziunea onomasticeii Majestății Sale Elisabeta și a onomasticeii Frea S. Sale Mihail Pavel, serbări festive. În fi-care-ți la 9 ore s'a celebrat S. Liturgiă cu docologia cea mare de protopopul local și Directorul gimnasiunii, asistându întreg corpul profesoral. S'a executat următoarea programă: 1) În 19 Nov.: „Ardelean“ esec. de cor. instrumental. „Cuvânt de deschidere“ rostit de d-lu prof. P. Buldă, directorul internatului. „Himn im. regesc“ cântat de publicul present. „Rugăciune“ poezia de Naum decl. de R. Doboș stud. cl. VIII. „Iisusimione“ de Tud. de cav. Flondor esec. de cor. vocal. „Ideges ember“ monolog de Gabanyi, predat de A. Cosmă stud. cl. VIII. „Szegedi Foszorvány“ piesă musicală esec. de cor. instrumental. „Harmas“ poezia de Platen, decl. de T. Popoviciu stud. cl. VIII. „Herz Dama“ polca franc. esec. de cor. instrum. „Sila“ poezia de C. Boliac, decl. de G. Popa stud. cl. VIII. „Senim și Fartun“ de J. Vorobhieviciu esec. de cor. vocal. „Cuvânt de închidere“ rostit de D-lu prof. Vasiliu Ștefanica cond. societății de lect. „Marșul lui Mihail“ esec. de cor. instrumental.

2) În 20 Nov. „Marș de Glogovan“ esec. de cor. instrum. „Deschiderea Fetei“ prin o cuvântare ocașională de Rev. D. I. Buteanu, directorul gimnasiunii. „Muzică“ cântată de publicul present. „Că-lărașul rămit“ poezia de S. Șoimescu decl. de I. Buteanu stud. cl. VIII. „La o Viorică“ de Cav. Tud. de Flondor esec. de cor. voc. „Iskolai bizonyitvány“ poezia de Kakas Márton decl. de N. Draia stud. cl. VIII. „Az Oláh Halász“ de Sárközy Fr. esec. de cor. instr. „Oda Ocașională“ predată de J. Rusu stud. cl. VIII. „Din departare“ de J. Vorobhieviciu esec. de cor. voc. „Potpuriu Bănățenesc“ esec. de cor. instr. „Der Sänger“ poezia de S. Goethe, decl. de G. Secoșianu stud. cl. VIII. „Herz Dama“ polca franc. de T. S. esec. de cor. instr. „Glasul unui Român“ poezia de A. Mureșianu, decl. de A. Brebanu stud. cl. VIII. „Taci bărbate“ de J. Vișu, esec. de cor. voc. „Cuvânt de închidere“ rostit de D-lu prof. V. Ștefanica cond. soc. de lect. „Marșul lui Mihail“ esec. de cor. instr.

— x —

Furtu la Bursa din București. Diarele din București aduc șirea, că contabilul Bursei din București, anume Gavrilu Cohen a dispărut, furând suma de 6940 lei.

— o —

Drum de fer în Siberia. Linia ferată siberică despre partea Oceanului pacific, Wladiwostok - Nikolskoje, e deja construită și se așteaptă numai să sosească porunca dela Petersburg, ce să fi deschisă. Mai înainte înaintează construirea liniei siberice din spre Ural, pentru că tote transporturile se pot face acolo mai ușor și nu se cereră atâtea puteri tehnice,

el este mama ei. Pe onorea d-tale ca om și medic — spune-mi adevărul!“

„Adevăruri generale și positive nu există în asemeni casuri,“ răspuse medicul încet. „În nouă-zeci și nouă din o sută de casuri eu aș declara pe un așa d'is cletoman de un înșelător, care c'o rea scusă voiesce să se rescumpere dela dreptate. Nici în acestu casu deosebitu nu este judecată, care ar da siguranță și absolutu adevăr. Dér decât mă cuget la nervositatea nevastei d-tale și înainte de tote, la starea în care se afla ea și, în care femeile sunt așa de ușor înclinate la totu felul de extravaganțe, atunci ți-ași spune ca foarte verosimilă, că în unele momente în timpul acestor luni din urmă domnirea peste voița sa și libertatea de a se dirige ea pe sine a fost exclusă la nevasta d-tale. Judecătorul“ — și erăși își îndreptă privirea sa cu tărie asupra soțului — „care pentru acele fapte ar condamna-o, ar comite, după părerea mea, o nedreptate.“

„Și acesta este convingerea d-tale dreptă?“

„Îți dau cuvântul meu de onore!“ și medicul dădu mâna judecătorului, pe care acesta deodată o strinse călduros ca amândouă mâinile sale.

Trecură încă două-spre-dece ore torturătoare, apoi doctorul chemă pe judecător. Elu îl aștepta înaintea odăii de dormit.

„Intră numai! cred că noi amu învinsu. Dér încet!“

Îi tremurau genunchii bărbatului, când intră în odaia, pe care numai cu 24 de ore înainte o părăsise ca un judecător sever și nemilos. Alice zăcea în patul ei, fața ei era palidă, dér o lumină dulce, liniștită o însenina ca și un reflex al luminei ce eșia din ochii ei. Elu se plecă încet și cu ore-care sfieă peste ea și ea zărindu-l făcu o mișcare întru câtva speriată. O frică plină de oboselă și aprăpe copilărescă se oglindă în trăsurile ei dragălașe, încet ea își ridică mâinile: „Ernest?“ șopti ea, „dragă Ernest!“

Elu nu sciea, decât ea și-a recăpătat conștiința despre cele petrecute mai în-

ainte, ce-a fostu perdut'o. Atunci străbătu la urechia lui un strigăt ascuțit de copil. Pe buzele tinerei mame se ivi un suris mișcător și rugător. Elu o sărută pe obraz, stricteta din interiorul său se înmuiașe cu totu, fără să voiescă fi picau din ochi lacrimi, cădându pe fața Alicei, dér erau lacrimi de fericire.

„Nevasta mea“, murmură elu, scumpa mea nevastă, Dumneșeu să te binecuvinte și să te facă sănătoasă.“

„Ea se va însănătoșă“, dăse medicul ce sta înderțul lui, și mai încet adăuse: „Răbdare, ea se va însănătoșă și lecu de tote. Ți-o promit!“

*

Veni timpul și dovedi soțului fericit, că medicul a avut dreptate. În părțile judecătorului însă se petrecuse o schimbare: elu deveni mai blând, elu înșuș dăcea despre sine, că a devenit „mai drept“.

Instrucțiunea în Ungaria și Transilvania.

Ministrul de instrucțiune a prezentat dietei alți 22-lea raporturi asupra stărei instrucțiunii publice. Etragem din acest raport următoarele date mai însemnate:

Școlile medii (secundare) sunt din ce în ce mai bine vizitate. În anul trecut au fost mai mulți cu 1838 școlari, adică aproape cu 4%. În decursul celor 10 ani din urmă numărul școlărilor s'a urcat de la 40572 la 49051. Acesta urcare ar condiționa înființarea de 207 clase, sau 25 școli medii noi.

Acosta însă nu s'a putut face din cauza împrejurărilor materiale, de aceea cu toate clasele paralele, clasele în genere sunt prea îndesuite.

Copii obligați a visita școlă au fost în anul trecut 2,670,095 (plus 78,719); din aceștia au vizitat de fapt școlă 2,169,629 (plus 52,110); școlă au fost 16,917 (plus 47) cu 25268 (plus 40) sale de învățământ și 25505 (plus 378) învățători.

Preparanții au fost 71, la cari 4387 elevi au primit 989 diplome. Preparanții au costat 1,520,030 fl., dintre cari 445,485 fl. au fost cheltuiți din partea statului.

Asile de copii, organizate pe baza legii dela 1891 art. 15, au fost 1256, cu 376 mai multe ca în anul trecut. În aceste asile au fost cu totul îngrijiiți 102,649 copii și adică 48,647 băieți și 54,002 fete. Personalul a constat din 864 îngrijitori diplomați, 506 nediplomați și 926 îngrijitoare. Spesele de întreținere fac 69,5514 fl. Fundațiunile, ce stau la dispoziția pentru asilele de copii reprezintă o valoare de 3.020.260 fl., cu 25,7102 fl. mai mult ca în anul trecut. Pentru creșterea de îngrijitori de asiluri există 9 institute, cari au 499 școlari și dintre cari 6 ocupă ajutorul dela stat în sumă de 74.479 fl., dintre cari 24910 fl. se folosesc pentru ajutorarea școlărilor. Peste acesta s'au aranjat 33 de cursuri pentru conducătorii de asiluri, la cari au luat parte 222 de indivizi.

Universitățile. La universitatea din Budapesta au propus în cele două semestre 196 profesori. Numărul ascultătorilor a fost în semestrul I: 3602; în alți 2-lea: 3292; așa-dără în terminu mediu 3447. — La universitatea din Clușiu au fost 60 de profesori. Auditori au fost înscriși în sem. I: 627, în sem. II: 596. — La politehnicul Iosif din Budapesta: 82 profes.; înscriși în sem. I: 810, în sem. II: 714 auditori. — La cele 10 academii de drept: 114 profesori cu 879, respect. 860 ascultători.

La școlile și cursurile speciale au primit în anul trecut școlari instrucțiune la 319 localități: 53,961 ucenici de meserii; ateliere de învățământ industrial au fost 17 cu 2155 școlari. La 79 de cursuri inferioare comerciale au luat parte 4201 școlari, pe când cele 31 de școlile medii comerciale au fost cercetate de 2302 școlari, și cele 15 cursuri comerciale pentru femei de 351 eleve. La cursul comercial orientat au fost înscriși 19 auditori ordinari.

Urmază apoi datele despre școlile de pictură, conservatoriu, institute umane etc.

Starea fondului de pensii alți învățătorilor. Raportul constată, că din 25,622 învățători populari și 1034 îngrijitori de școli, sunt 17,334 membri ai institutului de pensii, s'a plătit la 5059 de membri pensionați și ajutoari suma de 400,060 fl. Valoarea fondului a fost la finea anului 1892: 9,668,444 fl.

Cea mai nouă „trădare de patriă“.

Amintit despre broșura anonimă, care a apărut zilele acestea la Budapesta cu titlul de mai sus. În această broșură, scrisă de pseudonimul „Hungarus“, se vorbește de deosebire pretensiunile exagerate ale fanaticilor Maghiari față cu armata co-

mună, cari în cursul acestei veri „au descoporit“, că folosesc limba germană ca limbă de comandă și de corespondență a sa.

„Așa a fost acesta și până acum“ — continuă pseudonimul autorului, — „ba până acum a fost încă mai rău, ca astăzi, dăr acesta pe politiciii noștri vetrici nu-i împoartă; destul că diarele au avut ce serie câteva săptămâni și afară, pe sub păreți, au avut despre ce să facă politică. Și fiindcă politiciii maghiari (se scie, că fiă-care Maghiari se consideră pe sine și ca politiciii tot-odată), tot-déuna călăresc pe „trădarea de patriă“, astfel și facum lucrul principalu era, ca să se descopere „trădătorii de patriă“ și „trădare de patriă“. Ei au vădută trădare de patriă în aceea, ce în decursu de decii de ani a fost considerat din partea tuturor ca stare legală, și au timbrat ca trădătorii de patriă pe toți aceia, cari de dragul frasiologiei politice de veră n'au fost aplicați numai decât a caracteriza starea legală a lucrurilor, ca o trădare de patriă“.

După această introducere, autorul arată, că în partea cea mai însemnată conflictul cu armata comună a fost provocat de unii vice-spani și primari orașenesci, cari din respingerea demonstrativă a scrisorilor militare germane „au făcut un sport patriotic, îngrijindu-se tot-odată, ca despre „eroicele lor fapte“ să se publice estinse informații de sport prin diare, cari s'au și grăbit a preamări pe marii patrioți, fără a se gândi, că toți aceștia în cursu de câteva decenii au fost trădătorii de patriă, fiindcă nu li-a trăsniț prin minte să respingă scrisorile militare germane, și nu s'au gândit, că și aceste diare, cari ați băjbae de patriotismu, au fost trădătoare de patriă, fiindcă timpu de câteva decenii au retăcută această mare „trădare de patriă“, deși au avut cunoscință despre ea“...

După acestea se plânge autorul maghiar, că astăzi caracteristica politicii unguresci este de-a suleva cestiuni, cari de cari mai noue, dăr nici pe una a-o rezolva. Rezolvarea costă ostenelă, ér „politica maghiară este aplicată spre ori ce, numai spre muncă nu. Insu-și patriotismul la cei mai mulți dintre Maghiari constă numai într'o însuflețire patriotică, ér nu într'o muncă patriotică. Nu e mirare dăr, decât în administrațiunea ungurescă s'a sporit numărul acelor „patrioți“, cari au preferit să respingă hârtiile germane ale autorităților militare, decât să se dea ostenelă de-a face ceea ce li-se cerea prin acele hârtii. În contra câștigării unei efetine popularități n'ar avé nimic de dăsu autorul brășurei, dăr ilu dore, că într'unu timpu ca acesta, când elementele inteligente ale societății maghiare sunt atât de desbinate prin alte cestiuni, ca de es. politica bisericăscă și altele, se mai sulevază și nisce cestiuni ca acelea, cum este armata comună și limba aceea, despre cari „nici închipui nu se pôte, că s'ar puté străforma, fără de-a fi străformată mai întâi întrégă constituția și întrégă dreptul nostru public“.

„Factorii, cari conduc viața administrativă, aducă-și aminte“ — dice mai departe autorul — „că ore nu faci ei de risu orașele și comitatele înaintea întregii lumii civilizate, când la adunarea generală a fiă-cărui quartal de an înscenază câte o mare acțiune politică, făcendă din administrațiunile noastre totu atâtea mașini pentru fabricarea de adrese, prin cari la o adunare se reformează camera magnaților, la cealaltă se resolvă politica bisericăscă, la a treia se face unu pronunțamentu în cestiunea triplei alianțe, ér la a patra se iau măsurii pentru a mai îndrepta, pôte, cursa stelelor“.

Autorul rógă pe d-nii dela comitate, să lucreze pentru binele cetățenilor, să rezolveze cu punctualitate afacerile administrative, dăr să nu se mai facă de risu cu politica, să nu mai aducă pe blândii contribuabili cu ocazia fiă-cărui quartal de an în iritațiune, „punendă-i în certă cu rudenii și cu bunii lor amici“.

De aci înainte autorul arată, că tocmai cestiunile privitoare la armata comună

sunt cele mai necompatibile cu agențele administrative, ele privesc exclusiv legislațiunea și delegațiunile, cari la timpul său s'au declarat foarte mulțumite cu succesele raportate față de armata comună în favorul limbei unguresci. În delegațiunea ungară erau reprezentate și partidele din opoziția prin șefii lor. Cum vinu dăr organele acestor partide să declare ca o „trădare de patriă“ ceea ce au făcut în-și-și șefii lor? După art. de lege 6 din 1840, singur numai comanda regimentelor unguresci sunt datore a corespunde unguresce, dăr și acestea numai cu oficiile administrative unguresci, din contră însă, cu privații nu. Așa dice legea, dăr și acesta era numai pe hârtia, căci în faptă și comanda regimentelor unguresci corespundă cu oficiile administrative unguresci în limba germană. Astăzi însă, în urma hotărârilor luate de delegațiuni, comanda regimentelor unguresci corespundă în limba maghiară nu numai cu oficiile administrative unguresci, ci și cu privații; la scrisorile unguresci se dau răspunsuri totu unguresci chiar și din partea autorităților militare, ce sunt superioare comandelor de regimentu, etc. etc. Din toate acestea autorul vré să dovedescă, că limba maghiară cucește totu mai multu tărém în armata comună; arată, că Wekerle și Jeronymi au mare merit la acesta și că prin urmare e o mare ticăloșie din partea acelor politicieni maghiari, cari chiar și în acestu casu află „trădare de patriă“.

„Dacoromânismul și politica culturală maghiară“.

(Urmare).

Prima datorință a ministerului de instrucțiune, după aducerea legii din 1883, ar fi fost, să dăcă Românilor: vedă, că n'aveți mijloce de ajutorință pentru studiarea cu succes a limbei maghiare. Desemnați dăr dintre voi pe acei profesori, pe cari îi credeți mai acomodați pentru scrierea acestor felu de manuale. Eu voi pune pe lângă ei pe omii mei specialiști, ca dimpreună cu aceia să lucreze gramatică, legendare, și să edea notițe române referitoare la operele scriitorilor maghiari, apoi vocabulare necesari pentru școlă și alte vocabularii mai mari. Onorariile le voi plăti eu, ér spesele tiparului le va lua asupra sa editorul.

Decă ministerul de instrucțiune ar fi procedat astfel, astăzi n'ar obveni lucruri așa de comice, ca pe lângă gramatica maghiară a lui Paul Budiu, lucrată după Töppler, să folosescă ca carte de cetire legendarul lui Iosif Szinyei lucrat pentru școlile maghiare, ori paralel cu gramatica lui Oct. Barișiu să folosescă legendarul lui Tomor-Várady și poetica maghiară acolo, unde școlarii nu vorbesc absolutu limba maghiară...

Sciu bine, că ministerul de culte n'a făcut o acosta în lipsă de sentimentu față cu interesele naționale și de stat, fiindcă n'a fost nime, care să-i abată atențiunea la așa ceva. Politica de naționalitate de până acuma, séu mai bine dăsu, lipsa totală a unei astfel de politici e cauzată, că însuși ministerul de culte n'a simțit chiămatu a se apuca de lecuirea relelor de naționalitate, prin o procedere atât de profiltrică. Administrațiunea instrucției, séu mai bine dăsu guvernul central a fost lipsit de acelu factor, care avendă cunoscința deplină și temeinică a raporturilor române, ar fi putut exercia în direcția acesta destulă influință, încatu ministerul de culte să ia inițiativa în direcția indicată mai sus.

Decă la timpul său ar fi fost aplicat unu astfel de bărbat specialist în ministerul de culte, astăzi am sta altfel și cu propunerea limbii și literaturii române în școlile medii cu limba de propunere nemaghiară. Cine cunoscă fiă și numai superficialu literatura română, acela scie, că din punctu de vedere alți statului maghiar, acesta este punctul cel mai gingaș al instrucțiunii în școlile medii române. Că, în generalu, ce idei propagă instrucția literaturii române, am arătat

mai înainte din vorbirea lui Mărzescu. Din punctu de vedere alți statului este mai greu a controla instrucția literaturii române, și eu cred, că de faptu controlarea acesteia este și cea mai slabă, simplu din cauza, că nici unu directoru suprem de școlă nu are cultura literaturii române. Decă noi voim, ca prin mijloce fine, prin supremația basată pe sciință, să controlăm acestu obiectu în școlile medii române; ba decât vrem și mai multu, decât acesta, fiindcă va trebui să voim și mai multu, adică: să exercităm influință directivă asupra mișcărilor culturale române din patriă, atunci acestu directoru suprem trebuie să scie din literatura și istoria culturii române cel puținu atâtea, câtu sciu profesorii mai calificați de literatura română.

Ce privesc propunerea limbii și literaturii române, guvernul instrucțiunii n'a făcut alta, decât a oprit câteva cărți, mai ales de acelea, cari au apărut în România. Astfel de curendă a oprit manualele de literatură ale lui Manliu și Străjanu. Forte corect a lucrat, numai câtu atunci, când a oprit aceste manuale, trebuia să se îngrijescă de înlocuirea lor cu altele. Prin aceea însă, că a oprit aceste cărți și nu s'a îngrijit de înlocuirea lor prin altele, numai a mărit răul. Până acum, decât să învăța literatura română fiă din Străjanu, fiă din Manliu, totuși o învățau dintr'unu isvor, care se putea controla, așa că chiar și inspectorii supremi mai puțin cunoscători de literatura română puteau scie, că în ce spiritu se învăța. Dăr ce se întâmplă după oprirea acestor cărți? Acea, că profesorul spune cu graiul, ori dictază cele ce sunt a se scie, și apoi în locu de Chrestomația de până acuma, dă în mâna școlariului toate operele scriitorilor români. Într'unu gimnasiu se citesc și memoriile lui Șaguna. Corect, întrebarea însă este, că ce se citește din ele. Se mai citesc operele lui Bolintineanu, Alexandri, Eminescu, Balcescu ș. a., dăr în ce modu se explică și din ce punctu de vedere? — cum să scie judeca ore acesteia acelu comisaru guvernialu, care numai din audite scie ceva din literatura română? Decă le judecăm toate acestea, putem vedé, că prin oprirea acestor cărți — în lipsa înlocuirii lor cu altele — numai am îngreunat controlarea mai adencă...

DIVERSE.

Unu remediu în contra microbilor.

Unu învățat din cei mai distinși a făcut de curendă o descoperire, care ni se pare demnă de interesu. Lacrimile, ce ne curgă din ochi, când plângem, ar fi, după el, unu escelent remediu în contra microbilor în general și în contra aceluia alți oficei în special. Lichidul secretat de glandele nostre lacrimale, ar conține chlorură de sodiu, fosfat și materii albuminoide, toate substanțe vătămătoare culturii bacterilor. Acesta descoperire este foarte importantă, și ea va da naștere unei industrii noue: stringătorii de lacrimi. E vorba de a se evita exploatarea nenorociților, cari plâng și de a se crea unu vastu rezervoriu cu sucursale la intrarea tuturor cimitirelor și unde intristații vor merge să verse lacrimile lor. Teatrele dramatice vor fi invitate a-și face câte-o urnă de dimensiune îndestulătoare, spre a conține lacrimile spectatorilor lor. Premii vor fi oferite celor, cari vor avea glandele lacrimale mai generose.

Cultura școlară. Cu privire la cultura școlară, în fruntea tuturor țerilor din Europa stă regatul Saxoniei. Aci sunt numai 0.2 procente din întréga populație, cari nu scie ceti. În celelalte țeri raporturile stau astfel: Norvegia are 0.3 procente din cetățeni, cari nu scie ceti; Bavaria și Svedia 0.4 procente; Prusia 0.6 procente; Finlanda 1.9 procente; Franța 9.5 procente. După acestea urmază Austria cu 26.6 procente și Italia cu 42 procente. Peste jumătate din populația nu scie ceti: în Rusia cu 78.3 procente; în Serbia cu 79.3 procente; în România cu 82 procente și în Bulgaria cu 85 procente de locuitori, cari nu scie ceti.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Noevre 1893.

Table with exchange rates for various currencies: Banonote rom. Cump. 9.84, Argint rom. 9.80, Napoleon-d'or 9.90, Galbeni 5.98, Ruble rusesco 127.-, Marco germane 61.-, Lire turcesco 5/100, Seris. fonc. Albina 6% 101.50, 5% 102.50.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Noevre 1893.

Table with stock market rates: Renta ung. de aur 4% 115.80, Renta de corone ung. 4% 98.80, Impr. oil. fer. ung. in aur 4 1/2% 125.50, Oblig. de ost. I. emis. 121.25, Bonuri rurale ungare. 95.05, Imprim. ung. ou premii. 149.-, Losari pentru reg. Tisei si Seghedin. 142.25, Renta de hartie austr. 97.25, Actii de-ale Bancoei austro-ungara. 996.-, Napoelon d'or 9.94 1/2, Marco imp. germ. 61.55, London (lire sterlinge). 125.20, Rente de corone austr. 96.15.

JERCZ-COGNAC Joriginal

introdus în tota Europa, cu mare succes, product de vin alb curat andalusian din Riva,

RUBIO & COMP., JEREG.

Butelia 3 fl.

Se pote procura prin

G. I. NICA Brașov.

272,7-16

Anunciuri

(insertiuni si reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In casul publicarii unui anuntiu mai mult de odata se face scadementu, care cresce cu catu publicarea se face mai de multe-ori.

Administratiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

MARIAZELLER, Picaturile de stomach

cari au efectu esecelentu in contra tuturor bolilor de stomach, sunt unu medicamentu neaparat de lipsa pentru ori-ce casa.

Semnele din care se cunosc bolile de stomach sunt: lipsa de apetit, slabiciunea stomachului, respiratiune cu mirosu greu, umflare (venturi), ragaiatu acru, colica, cataru de stomacu, producere eseciv de flegma, galbin re, greata si vomare, carcei la stomacu, constipatiune seu incuiare

Si la durere de capu, incarcarea stomachului cu mancari si beuturi, limbrici, suterinte de spina, flocu si hemoroide, aprobatu ca medicamentu siguru de vindicare.

La bolile indicate s'a constatat picaturile Mariazeller, ca celu mai bunu leacu, care confirmu sute de testimonii. Preulu unei sticle inpreuna cu prescrierea de intrebuintare 40 cr. sticle, indoit de mare 70 cr. Espectia centrala prin farmacistulu Carl Brady, Krenzier (Moravia). Se se observe marca de contrafacere si subscrierea.

Picaturile veritabile sunt numi acelea pe acaror embalaje este lipitu o fasia ve-de cu cuvintele „Bezeuge die Echtheit.” Acesta fasia porta si subscrierea mea

Veritabile se afla in Bra ovu: la farmacia Jekelius Wwe, farm. Victor Roth, farm. Jul. Hornung, farm. Franz Kelemen la „Biserica alba,” farm. Eduard Kugler la „Hygiea,” farm. Gust. Jekelius in Husszufalu, farm. H. G. Obert Brașov. 23-*

ESSENTE

cu a caroru intrebuintare se pote preora imediatu Rum, Cognac, felurite spirituose, Iquieruri fine si specialitati liferezu de calitatu brilanta. Asetuena ofera si esenta de otetu 80% curatu chemicu, pentru a prepara otetu de vinu, picaturu tare si otetu obicnuitu.

Successulu celu mai bunu se garanteza. Cataloge de preuri trimitu franco.

Carl Philipp Pollak Fabrica de ESSENTE-specialitate PRAG.

9-50

Se cautu reprezentanti solidii.

Mersulu trenurilor

pe liniile orientale ale caii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Oct. 1893.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc.) and rows for stations and train times. Includes sub-sections for various lines like Simeria (Piski), Arad-Timisora, Ghiriso-Turda, etc.